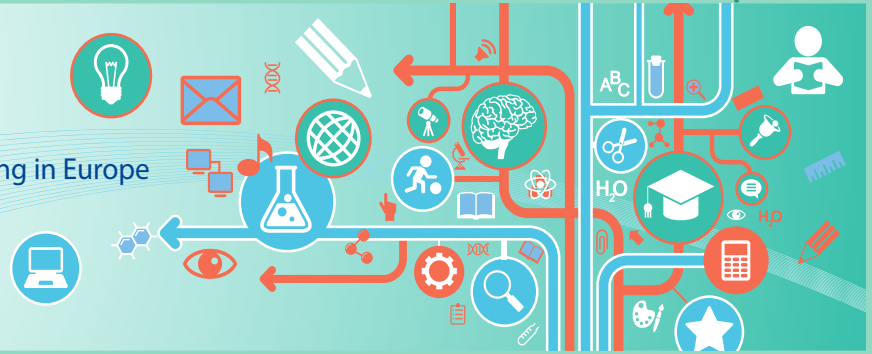

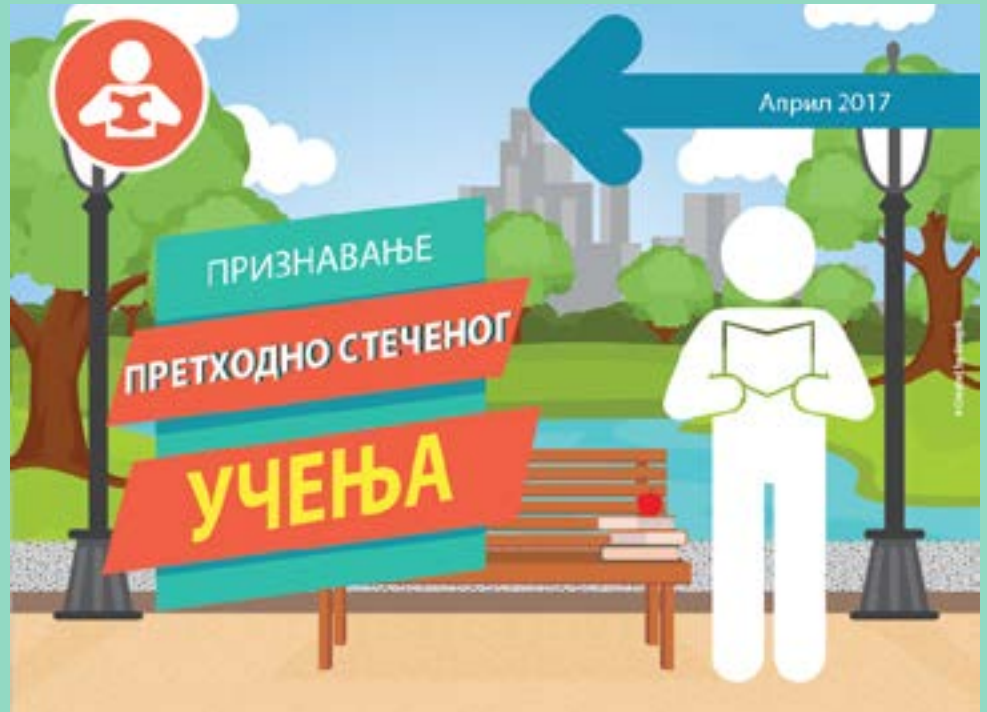

EPALE

ePlatform for Adult Learning in Europe

EPALE фокус у априлу: Признавање претходно стеченог учења

У априлу се EPALE посебно усмерава на вредновање претходно стеченог учења!

Овде на EPALE платформи верујемо да је вредновање претходно стеченог знања веома важно за одрасле који су стекли знања и вештине изван формалног образовања. Валидација омогућава људима да докажу оно што су научили и да користе то знање и вештине како би пронашли бољи посао или како би тражили даље образовање и усавршавање.

Овог месеца смо имали велики броја прилога од ЕПАЛЕ националних служби за подршку и EPALE заједнице. Погледајте наше тематске странице [Вредновање претходно стеченог учења](#) за занимљиве блог чланке, корисне ресурсе и друге материјале на тему.

Садржај:

- Од великих идеја до алата са економским фокусом
- Неформално и информално образовање у Србији
- Неформално учење – за и против
- Признавање претходно стеченог учења

Од великих идеја до алата са економским фокусом

Блог је преузет са ЕПАЛЕ платформе, аутор је [George Zarifis](#)

Тренутне промене у радном веку, потреба за континуираним прилагођавањем и целоживотним учењем, као и нестајање онога што зовемо конвенционалним учењем су нови изазови за валидацију. Концепт валидације има за циљ да вреднује читав спектар знања и компетенција које појединац има, без обзира на то где и како су компетенције стечене. Гледајући ближе, постоје два могућа погледа на валидацију:

- Валидација као концепт се директно односи на препознавање исхода учења и компетенција које су стечене кроз неформално и информално учење.
- Валидација као процес који осигурава да се компетенције учине видљивим и да им се призна додатна вредност. Ово се постиже коришћењем инструмената, механизма или техника које пружају поузданост процесу, али и надгледају или контролишу крајњи резултат процеса учења.

До пре десет година, термини валидација, сертификација су коришћени скоро као синоними и то није представљало проблем ни у домену образовања ни у свету рада. Међутим, значење речи постало је упитно када су земље почеле да доносе правилнике, предлоге закона и усвојиле законске оквири који описује техничке и институционалне могућности валидације.

Ипак, уколико покушамо да повежемо процес валидације са неформалним и информалним учењем неће бити лако као што на први поглед изгледа. Постоје различити приступи учењу, неформални и информални процеси који често нису једнако схваћени између доносиоца одлука и наставног особља. Ово се делом објашњава чињеницом да је диференцијација између типова учења систематично уведена тек раних осамдесетих. Посебно треба имати на уму да је свака од земаља чланица у ЕУ развијала самостално своје системе вредновања учења изван формалних образовних система.

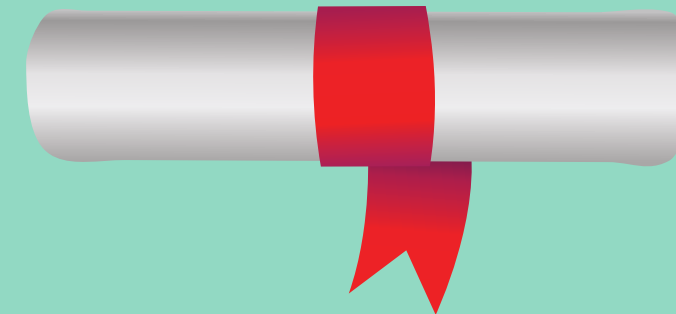
У 2000. години Европска комисија креирала је [Меморандум](#) са сетом дефиниција различитих типова учења. Меморандум описује начин на који се концепт целоживотног учења мењао током година: од перспективе која је у фокусу имала способност да људи живе и уживају у животу до економске димензије процеса. У контексту тренутних ЕУ политика, валидација је прешла дуг пут од широког концепта вођеног идејама међународних политика и дебата, до акција које у фокусу имају економски развој. Валидација се види као полуга за мноштво прилика приликом прибављања вештина које ће бити корисне на тржишту рада.

ТРЕНУТНИ ИЗАЗОВИ

НЕЈАСНОЋЕ У ТЕРМИНОЛОГИЈИ

Највећа препрека у тренутној дискусији о валидацији неформалног и информалног учења су нејасноће у погледу термина и дефиниција. Многи термини су у употреби: признавање, валидација, сертификација само су неки од термина који су у употреби. Тек од скоро истраживачи, практичари, доносиоци одлука па чак и појединци осећају све већу потребу за разјашњењем.

НЕДОСТАТАК КОЛЕКТИВНОГ ПРИЗНАВАЊА КРЕДИБИЛИТЕТА ВАЛИДАЦИЈЕ

Европа се суочава са многим изазовима: велики ниво незапослености младих, висок број ниско квалификованих радника и популација која све више стари; ипак валидација још увек није широко призната (од стране појединаца, доносиоца одлука и социјалних партнера) као инструмент који ће омогућити пренос и признавање сви исхода учења у различитим условима.

НЕДОСТАТАК ДОГОВОРА ОКО ТОГА КАКО БИ ЗАПРАВО ТРЕБАЛО ДА СЕ ОДНОСИМО ПРЕМА СТЕЧЕНИМ КОМПЕТЕНЦИЈАМА

Валидација у Европи данас се заснива на процени исхода учења појединца која резултира

сертификатом или дипломом. Права загонетка за оне који су укључени у процес је како се ова процена одвија, ко процењује исходе и према којим критеријумима. Упркос тврдњама да је валидација постала све централнија тема у ЕУ дискурсима, она још увек нема прави смер и није дала жељене резултате. Питање како вредновати учење се поставља изнова и изнова са недоумицама као што је процењивање исхода учења и ко треба да постави стандарде за процену.

ПОТРЕБА ЗА БОЉИМ МЕХАНИЗИМАМ ПОДРШКЕ РАЗВОЈУ КАРИЈЕРЕ И МОБИЛНОСТИ

Упркос бројним покушајима да се развију релевантни алати који пружају јединствен референтни систем валидације различитих сетова трансферзалних вештина и компетанција, још увек постоји велика потреба за креирањем поузданих механизма за признавање информалног и неформалног учења. Такви механизми треба да пруже подршку појединцима у каријерном вођењу и мобилности, тако што би омогућили да учење буде признато за будуће едукације, тренинге или запослење, укључујући путању ка формалном учењу.

НЕ СМЕМО ИЗГУБИТИ ИЗ ВИДА ПОЈЕДИНЦА

На крају, али не мање битно, одрасли који се излажу признавању, валидацији и сертификовању стечених компетенција треба да буду посматрани као појединци који имају јединствена животна искуства, који је њихов главни разлог за учешће у овим процесима. “Позитиван приступ” мора да буде примењен, где намера мора бити идентификовање и вредновање свега што је особа научила током живота.

Концепт валидације има за циљ да вреднује читав спектар знања и компетенција које појединац има, без обзира на то где и како су компетенције стечене.

Неформално и информално образовање у Србији

Поред основних предмета, при конкурсима за упис на високошколске установе у Србији би у наредним годинама бодове могли да донесу и бројни завршени курсеви. Ово је само један од видова неформалног и информалног образовања који би требало да буде заступљен, али и вреднован приликом уписа на неку високошколску институцију. Сличан принцип се већ користи у бројним земаљама Европске уније, где се, при конкурсима на факултет, бодује и претходно стечено знање изван званичних школа.

Како би се што шири део друштва укључио у неки од процеса високог образовања, неходно је да се на скали вредности нађу и неформално стечене вештине и знања.

Шведска, Норвешка, Шкотска, Шпанија, Холандија и Данска само су неке од земаља где се на основу неформалног образовања може уписати и на факултет. У готово свим земаљама ЕУ се претходно образовање кроз курс или незванично усавршавања мимо средње или основне школе може употребити за напредовање на студијама или каријери. Како би доказали да поседују знања и вештине које им можда не стоје у ђачким књижицама или индексима, студенти фламанског дела Белгије, Данске, Француске, Естоније и Летоније чак могу да захтевају и испитивање, које су факултети у појединим државама дужни да спроведу.

Како би се што шири део друштва укључио у неки од процеса високог образовања, неходно је да се на скали вредности нађу и неформално стечене вештине и знања.

Истраживање у Француској, која је најдаље одмакла са увођењем прихватања претходно стеченог знања, показало је да је од 4.000 кандидата који су прошли кроз процес Европског регистра признавања неформалног учења, чак половина њих стекла пуну факултетску диплому. Још 1.600 њих је успело да се школује у оквиру дела образовног програма и тако настави студије.

Да би се знање кандидата проценило, нове препоруке Савета ЕУ укључују и алтернативне начине. Поред класичних тестова и испитивања, заинтересовани који желе да упишу факултет или неки од модула, моћи ће да представе свој портфолио, да траже интервју па чак и да им се путем испита призна знање стечено праксом.

Доказивање да неке вештине и знања већ поседују, може да значи и одраслима, а не само студентима који настављају школовање. Управо одрасли неформалним стеченим знањем могу да изборе ново радно место, одговоре на узнапредовале потребе послодавца и стекну специфичне вештине које су им потребне за рад.

Неформално учење – за и против

Курс француског или завршени Филолошки факултет? Тромесечни рачунарски програм “cisco” или упис на петогодишње студије ЕТФ?

Свакако да факултетско образовање са собом носи највећи број “поена” у Србији, поготово када се конкурише за радно место, где послодавци најчешће имају захтеве који се односе на формално признато и препознато образовање. Ипак, немогуће је постићи све, а и различите животне околности стално “гурају” запослене напред ка новим пословним могућностима и потреби за преквалификацијом. Сваки курс, програм или други вид неформалног учења јако је битан да би кандидат подигао свој ниво знања, а самим тим и компетенције на разговору за посао, али и да би кроз целоживотно учење константно био у току са свим изазовима које нове околности на тржишту рада стално стављају пред нас.

Управо из ових разлога значај признавања, односно унапред постављеног оквира на који се претходно стечено знање цени је огroman, поготово ако се ради о неформалном или информалном начину стицања вештина, знања и компетенција.

Уколико знамо да ће нам се управо курс језика или одлично допунско познавање рада на рачунару исплатити, без обзира што за то немамо сертификат, диплому, печат нити потврду, много лакше ћемо се одважити и да се упустимо у овај вид учења. Овај начин учења у неформалној атмосфери без притиска оцењивања и утривања са другим “ђацима”, нас може подстаћи да још више индивидуално напредујемо.

Јако је битно да се у овај вид “школовања далеко од школске клупе” укључи што више актера; од оних који директно учествују у путу до проналажења посла, националних служби за запошљавање, па све до цивилног сектора, удружења послодаваца у Србији, заједница привредних комора и других.

Само ако сваки одрасли зна да ће му се било који “додатан рад” исплатити, он ће без страха почети поново да учи. Зато је неопходно и да се претходно стечено знање призна и вреднује.

ПРИЗНАВАЊЕ ПРЕТХОДНО СТЕЧЕНОГ УЧЕЊА

[Придружите се EPALE заједници која броји више од 24 000 стручњака за образовање одраслих](#) како бисте оцењивали, коментарисали и дали свој допринос!

Драге EPALE колеге,

[Наш тематски фокус у априлу било је признавање претходног учења.](#) EPALE заједница и национални тимови за подршку су објавили велики број чланака, ресурса и других материјала. Погледајте нашу тематску страницу [Признавање претходног учења](#) где ћете пронаћи занимљиве блогове, корисне ресурсе и друге материјале на ову тему.

[Прочитајте скраћени приказ тематског координатора Davida Mallowsa о тематском фокусу у марту.](#)

БЛОГ ЧЛАНЦИ

[Признавање неформалног и информалног учења: порекло и надлазећи изазови](#) [George K. Zarifis](#), помоћник професора континуираног образовања на Универзитету

Аристотел у Солуну разматра порекло идеја о валидацији, како су се обликовале конкретне политике у Европи, као и изазове који су остали.

[Признавање претходног учења за особе са ниским квалификацијама: 11 препорука](#)

Тематска координаторка за подршку ученицима, Gina Ebner представила је кључне поруке и закључке из радионице о признавању претходног учења за одрасле са ниским квалификацијама.

[Признавање претходног учења и особе са хендикепом - Како да то постане стварност?](#)

EPALE тим је разговарао са [Dorom Redruellom](#) из удружења Церебрална парализа Коимбра. Гђа. Redruello и њен тим издали су преко 250 потврда о признавању диплома особа са хендикепом.

ВЕСТИ ИЗ ЦЕЛЕ ЕВРОПЕ

У априлу се вредно радило у области образовања одраслих у Европи:

- [Већ другу годину за редом Мађарска организује Професионалне ноћи](#) – догађај у ком одрасли могу да упознају различите пружаоце услуга стручног образовања, а могу да пронађу и нови позив (мађарски језик).

- У међувремену, у Словачкој [влада је најавила реформу образовања](#) како би се ставио јачи нагласак на целоживотно учење (словачки језик).

- У Словенији је [Министарство образовања, науке и спорта започело јавно саветовање](#) о нацрту Националне стратегије писмености (словеначки језик).

Придружите се!

Не заборавите да се региструјете на EPALE како бисте могли да поделите своје мишљење о овим објавама. Региструјте се и постаните део заједнице која броји више од 20 000 стручњака у области образовања одраслих.

EPALE национални тим за подршку
Фондација Темпус
Руже Јовановић 27а
11 000 Београд
+381 11 33 42 430

EPALE

